

Numerul 49.

Oradea-mare 8/20 decembre 1896.

Anul XXXII.

Ese duminica. Abonament pe an 10 fl., pe 1/2 de an 5 fl., pe trei luni 2 fl. 70 cr. Pentru România pe an 25 lei.

Portretul.

Carușul așteptă de mai bine de un sfert de cias la porța caselor cu nr. 25 din strada V... unde fusese chemat să incarce niște calabalic. Până să fie strigat în casă ca să puie mâna pe cufere și pe legături, el pușaiă din pipa-i plină mai mult de scrum, se lovia încet cu brațele pe piept și săria în sus spre a se mai încălzi.

În camera despre drum, studentul George Vereanu își strîngea cu grabă lucrurile, făcînd pachete și legături. Trebuia să se mute chiar în séra aceea, de ore-ce proprietăreasa casei îi făcuse cunoscut că noul chiriaș ce trebuia să-l înlocuiească se mută chiar a doua zi des de dimineță.

După ce strînse toate cărțile mai de trebuință și mai de valoare într'un cufăr și rufăria în altul, vedu că-i mai rămân o grămadă de alte obiecte pe afară. Atunci începă să dijmuiască iar din cărți. Aruncă sub pat câteva romane scrise de autori romantici, câteva tencuri de hârtie galbenă acoperită cu versuri d'ale lui din copilărie. Asverli peste cărbunii din sobă două pachete mari cu scriseri de pe la prietini, niște diplome de la șecce cincisprezece societăți în care fusese membru și cari încetaseră toate din viață, mai multe scrisori de pe la creditorii. Încercă apoi iar să închiadă cuferele. Unul se închise bine, altul înse nu. Se sui cu amîndouă genuchile pe capac și apăsă din toate puterile că dór

va pute să-l închiadă și pe acesta cu forța. Se incredintă că nu se pôte și că trebuie să mai dea ceva afară.

Deschidînd cufărul acesta din nou, zări într'un colț un plic umflat peste măsură din pricina multelor scrisori ce avea într'eușul. Îl luă binișor și citi cu orecare emoțiune rîndurile acestea de pe dînsul :

Domniei sale

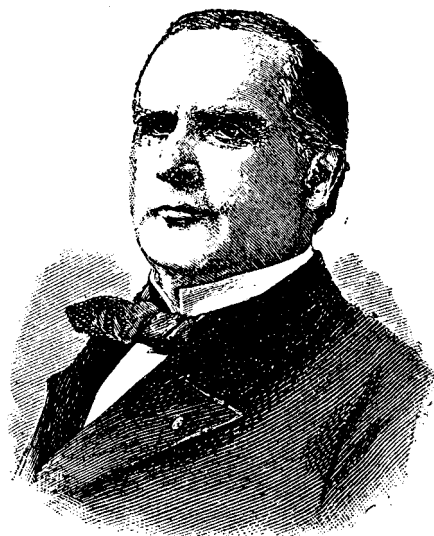
Domnului George Vereanu, student în anul al III lea de medicină.

Loco.

Aceste rînduri erau scrise subțire și cam tremurat. Se putea observă din forma literelor că o mîna tremurătoare de față le scrisese pe sub ascuns și cu inima palpitând de frică și de emoțiune.

Își aduse aminte George, cât de mult a fost mișcat în ziua când a primit plicul acesta; cum l-a ținut în busunarul de la jașchetă, din dreptul inimei, până ce plicul cu scrisore cu tot eră să se schimbe în pusderii. Își aduse aminte de fiorii ce i-au străbătut tot corpul în momentul când citind scrisorea Elenei dete peste cel dintîi cuvînt de iubire; cum a lipsit în ziua aceea de la toți profesorii și a umblat fără nici un rost pe uliți, oprindu-se din când în când prin vre-o cafenea spre a mai reciti scrisorea.

Trecuseră trei ani de la primirea scrisorii și lui i se părea când se uită la plic că a primit-o chiar în ziua aceea, căci tot atît de mult o iubiă pe

MAC KINLEY

noul președinte al statelor unite americane.

Elena și acum ca și atunci, de și ea se măritase de aproape un an cu un altul.

Din visurile în care căduse îl deșteptă silueta căruțașului care trecu pe la ferăstră aruncând o privire nerăbdătoare în camera unde George strângea lucrurile.

Dar căruțașul dispărură dîcînd de sigur în gîndul seu: „Ce-mi pasă, me plătește cu ciasul! Pote să întârzie cât i-o plăcé”.

George simți o neresistibilă dorință d'a reciti scrisoarea Elenei care cuprindea următoarele rînduri:

George,

Am primit scrisoarea ta alaltăeri și nu poți să-ți inchipuești ce frică mi-ai pricinuit. Tota lumea din casă de la noi me întrebă: De la cine este? Cine îți scrie ție? Și eu eram așa de distrată, așa de zăpăcită încât tatii i-am spus că scrisoarea este de la o prietină de pension din Brăila; mamei i-am spus că este de la o prietină din Giurgiu; lui frate-meu, că este de la o prietină din Severin. Cum vești, am înșirat toate porturile României. Și nu înțeleg pentru ce eram așa de incurcată? Peste o jumătate de oră am primit o scrisoare de la dîmna Bourg, fosta mea profesore și la întrebările ce mi s'au făcut iar, am răspuns foarte liniștită și cât se poate de natural. Numai m'am roșit de loc la față și mâinile nu mai mi-au tremurat. Ce lesne puteam să me tradez! Am avut noroc că am eșit repede afară spre a intrerupe șirul întrebărilor.

Îmi scrii foarte puțin; numai câteva rîndulețe. Crești că e de ajuns atît unei inimi plină de iubire? Aș vré să citesc mult, mult de la tine. Să-mi scrii tot ce cugești ziua și noptea despre iubirea noastră. Te aștept să treci. Răspunde-mi cât mai ingrabă. Scrie cât de mult. Îscălește scrisoarea numai cu o inițială. Trimete-mi sărutări într'ensă. Eu ți-am trimis în a mea; caută-le.

Aceea care te iubește până la mîrte”.

Isprăvind de citit, George aruncă plicul cu scrisoare cu tot într'un colț al camerei și șopti cu amărăciune: „Până la mîrte!.. Până la mîrte!..”

Mai aruncă câteva cărți netrebuincioase și în cele din urmă putu să închidă cum trebuie cufărul.

Căruțașul luă în brațe legături și cufere și le aședă în căruță.

George tocmai eră gata să trecă pragul camerei spre a plecă, când, aruncându-și ochii observă cu mirare că uitase în părete portretul pus în ramă de cațifea verde al Elenei, portret pe care îl detese ea cu mâna ei și la care George sta privind ore întregi, ca și cum ar fi așteptat să-i vorbescă ceva.

Își aduse aminte cum acéstă fată frumoasă îl înșelase, cum îi umpluse inima de ilusiuni și de iubire și se măritase apoi cu cel dintîi care-i ceruse mâna. Îl iubise ea? Îl urise? Nu șciea nici el ce să cređă. Dar în or ce cas eră o nelegiuită! Îsi risese de dînsul. Când a eșit din biserică după cununia sa, a privit lung în ochii lui avînd în figură un rîs batjocoritor ce trebuie să-l fi observat totă lumea. Și a trecut apoi veselă înainte și a dansat mult în séra nunții și acum trăește foarte fericită și nepăsătoare. Cam astfel se gîndi George când în cele din urmă luă hotărîrea d'a lăsa portretul Elenei atîrnat de cuiu în părete, în semn de dispreț și de ură

Căruțașul a pornit înainte și George s'a luat după el mergînd la ôrecare distanță și dîndu-și aerul că nici n'ar șci al cui este calabalicul din căruță. De multe ori când zăriă pe vre un cunoscut, spre a nu

se compromite, trecea cu pași grăbiți înaintea căruțașului care se uită la dînsul cu ochi atenți spre a nu-l pierde din vedere.

În noua locuință aședă toate lucrurile la locul lor. Ca prin instinct își aruncă ochii pe părete spre a vedé portretul Elenei. I se părură păretele foarte trist.

Florile întortochiate de la tapete păreau că se strîmbă la dînsul. Îi trebuia un chip frumos și iubit în câmpul posomorit al păretelui. Pe cine iubise el mai mult în viață dacă nu pe Elena? Dar ea îl înșelase, se măritase, îl disprețuise.

Da, dar cine șcie sigur, sigur de tot, dacă ea nu l-a iubit și nu-l iubește încă? Scrisorile de la ea sînt o dovédă de iubire nebună. Cum se poate schimbă o inimă așa de repede?.. Nu, nu se poate schimbă. Amorul e ca și credința religioasă. Nu pote cineva să schimbe pe fiecare și amorul după cum nu-ș pote schimbă pe fiecare și religia.

Așa dar l-a iubit! Dar, ce s'a făcut atunci pitiicul séu colosul acela care i-a sgduit ființa cîtva timp? Trăește el încă într'ensă? Da, de sigur! Ar trebui să nu mai aibă memorie ca să nu mai aibă în minte notiunea despre acest amor.

Cam astfel de idei îi umblau prin cap până când luă hotărîrea d'a se duce să ia înapoi portretul ce lăsase în fosta lui locuință.

Fiind că acolo trebuia noul chiriaș să se mute foarte de dimineță, el se duse cu noptea în cap și sculă pe totă lumea ca să-i deschidă. „Mi-am uitat comóra!” dîse proprietăresei care se uită la el mirată că-l vede sculat așa de dimineță și așa de grăbit.

Apoi intră în cameră, întinse mâna cam pe furiș și repede, răpi portretul din cui, îl vîri în busunar și plecă cu pași grăbiți după ce își mai luă încă odată ziua bună.

Iar bîtrâna proprietăresă, vîdînd din ce constă comóra lui George, începă să dea din cap și să zimbecă cu bunătate dîcînd:

— Tinerețe! tinerețe!...

DIMITRIE TELEOR.

Intre actori:

— Când sînt pe scenă, uit tot. Nimic nu mai există pentru mine, afară de rolul meu. Publicul dispăre...

Amicul:

— Cât despre asta, sînt sigur!

Vîntor esperimentat:

Costică. — Uite, papa!.. un iepure! impușcă-iute!

Tatăl. — Ce prostie! Dacă impușc după el... fuge.

Se vorbește de o fată bîtrână.

— O vești pe dșora de colo? I se pote dîce foarte bine Diogene...

— Diogene!.. De ce?

— Pentru că caută un om... și nu-l găsește.

Cocóna (cătră servitoare.) Treji, ești un diavol împelițat.

Ionel (copilul cocóncei): Mamă, dta dîci, că e un diavol și tata îi dîce: ângerășul meu.

Aș voi...

Aș voi mai sus de stele
Eu ființa să-mi înalț,
Să fiu rece ca și ele,
Să me pierd în tristul valț
Ce 'nvârtește firmanentul
De atâtea vecinicii,
Să uit până și momentul
Când te-am sărutat întâi!

*

Blândă lebedă pe ape,
Ca mereu să tot plutesc
Și ce 'n sufletu-mi nu 'ncape
În ocean se risipesc!
Raza tristă de la lună
Séu Uitarea chiar să fiu,
C'am dus traiul împreună
Eu nici minte să mai țin.

Smara.

Solia împăratului Teodosie al II-lea la Attila.

G) Solii din Roma și Bizanț merg pe acel drum, pe care mergea Attila, trec câteva riuri și ajung la curțile lui Attila.

§ XIII. „De óre-ce noi aveam să mergem tot pe aceea cale, pe care Attila, câtva puțin am întârziat, până ce el ar merge înainte; nu mult după aceea i-am urmat cu cealaltă mulțime; trecând careva riuri, am ajuns la atare sat mare. Aci erau curțile lui Attila, cari din toate celelalte, — din ori-cari locuri — se diceau mai eminente și frumoase. Aceste erau construite din lemn și din table foarte frumoase poleite, și incungurate cu ambit (târnat), lucrat, nu spre întăritură ci spre ornament. Mai aproape de curtea regescă era casa lui Oneseg, și ănsaș având ambit de lemn, totuș nu era asemenea curții lui Attila, fățoasă și cu turnuri mărețe.

De la incunginrul casei, la un spațiu destul de lung, a stat baia (scalda) ce Oneseg, (carele la Scythi (Hunni) după Attila, așa cu avuțiile, precum cu autoritatea, a valorat mai mult) a zidit-o cu petri aduse din Peonia. Căci la ei, cari locuiesc în acea parte a Scythiei (Hunniei) nu se află nici pământ, nici arbore, ci se folosesc de materie adusă de alt undeva. Iară arhitectul acestei băi, e captiv adus din Sirmium, sperând că prin léfa (prețul) lucrului seu, își va recăștiga libertatea!“

Esplicări.

1. În textul din edițiunea lui Niebuhr e: „traiectis quibusdam amnis, ad quandam magnum vicum pervenimus“ și așa e tradus în textul românesc de sus. În textul din edițiunea lui Mathias Bel, lipsește cuvântul: vicum, adică sat, dar acest cuvânt trebuie, pentru că în opul grecesc e: *Kwμe* ce înseamnă sat. Și lipsirea cuvântului tare schimbă înțelesul, căci atunci ar fi „trecând careva riuri, am ajuns, la atare mare (riu)“ ce dară nu l-ar fi trecut.

2. Cred, că fiecare cetitor se va indigna asupra lui Priscus, pentru că nu spune numele acelor riuri și a satului, și că unde sunt? Mare învățat mojie a fost el. Ați, dacă un normalist ar călători pe acolo, ar ști mai bine să descrie geografia locului. Herodot, acele ce le-a vădit și auzit, cât de frumos le descrie.

3. Solii bizantini, trecând cele 3 riuri (Berzava, Timiș, Bega) și lăsând și lacul, au călătorit peste 7—8 zile spre nord (cum se va vedea) și apoi s'au întâlnit cu solii din Roma. Aceștia nici decum nu au ajuns la Dunăre, ca pe la Morava să o trecă, ci ei căutând asemenea, că pe unde se află Attila, e verosimil undeva pe la Segedin au trecut Tisa și după aceea s'au întâlnit cu solii bizantini, cari se îndepărtaseră de cele trei riuri și de lac.

4. E întrebare, că cari sunt acele riuri, peste cari au trecut solii și Attila, cu mulțimea? Să le căutăm pe mappă. Aceste sunt Mureșul, trei Crișuri, Bere-teul și Tisa; dar nu e probabil, ca solii bizantini să fie trecut Mureșul pe la Arad și calea să fi fost spre Oradea-mare; ci de tot verosimil e, că solii au trecut Mureșul între Arad și Segedin, că în această direcțiune au trecut Crișul împreună, séu mare, și apoi Tisa, de bună samă, din sus de Solnoc. Se poate dice, că toți sunt de părerea, că solii au trecut Mureșul, Crișul și Tisa.

Se vede, că Priscus în pasagele aceste nici nu descrie călătoria, ci ca un estras, îl spune pe fugă. Lipsele cele multe din descrierea lui, numai așa se pot esplică, că Priscus în călătoria sa nu și-a făcut notiții, și că după călătorie, târziu și numai din aducere aminte, și-a lucrat opul, și și atunci, fără multă grije, căci altcum despre cele uitate putea să întrebe pe Maximin, Bigila, și dora pe servitori, cari au fost cu solii, deorece au dus și corturi și băgajie multă cu ei.

5. Întrebarea cea mai grea e: *că unde a fost satul cu curțile lui Attila?* Aci sunt multe păreri, — dar toate sunt dubioase. După Lex. de Conv. Meier, la articolul Attila, „reședința lui Attila a zăcut în Ungaria de sus, nu departe de Tokaj“. Acesta e părerea celor mai mulți. Mathias Bel, comentatorul lui Priscus, în notele de la §-ul al XIII-lea arată că: Otroceni, în Origines Hungar. Pars I cap IV, pag. 108 dice: Apud Iazyges hodiernos, in oppido Jaszberény et vicum collocat et aedes regias Attilae. Astfel satul și curțile lui Attila se pun în Jászberény. Unii acesta o cred.

Să cunoștem mai deaproape situațiunea orașelor Tokaj și Jászberény. Tokaj zace la riurele Bodrog, carele de cătră nord-apus curge în Tisa, și zace dincolo de Tisa. Dar Tokaj, după cum un cercetător al orașului mi-a spus, e aproape de dél stâncos, la spate sunt déluri cu pământ și păduri, pe délurile de la Tokaj se produc vinurile cele vestite. Tokaj nu a putut să fie reședința lui Attila, numai pentru că la Tokaj este pământ de zidit, și sunt și arbori, până ce după Priscus în satul lui Attila, materialele s'au dus din Peonia. Jászberény e un oraș la riul Zagyva, și zace între Dunăre și Tisa, cam în mijloc, și situațiunea lui e pe o linie cu Budapeșta și Debrețin. Adevărat, că Jászberény zace la șes, și are pământ nășipos, dar spre nord, cale de 2—3 ore e muntele *Matra*, unde este pământ destulă căci (după Conv. Lex. al lui Meyer) muntele a fost vulcanic și stă din pământ de trachit, și astfel nu ar fi fost lipsă ca să se aducă pământ din Peonia; și macar acesta să fie și fost Pannonia de sus (p. e. pe la Budapeșta) ar fi cutezat a dice, că de la Peșta se pot aduce cară de pământ în Jászberény?

PIGMEI DIN INDIA.

MOMENTE FERICITE. (După tabloul lui Schweninger.)

Nici eu nu sînt in stare, ca să descopăr locul satului, dar aceea o pot combină că satul a trebuit să fie chiar aproape de Tisa, pe un șes, și că departe impregiur nu a fost nici dél cu pétră, nici pădure, ca să producă lemn de zidit, și că din o departare mai mare a fost cu neputiță, ca cu carul să aducă petri și lemne, și pentru acésta s'au adus din Peonia. Să mai lămurim.

6. Arhitectul băilor lui Oneseg, după Prisc, a fost din Sirmium. Sirmium (cap II. § XII) oppidum in Peonia situm, adecă: Sirmiul a fost oraș situat in Peonia; pe ruinile lui e ađi Mitrovița din Slavonia, și astfel Peonia a fost Slavonia (veđi B. 4.) Impregiurarea, că arhitectul a fost din Peonia, stă in legătură cu aducerea petrii din Peonia; căci petrari, sculptori acolo există, unde este pétră de lucrat. Slavonia e plină de déluri petróse, și ce e mai mult, chiar la Sirmium, între Dunăre și Sava mai mult cătră Dunăre, e muntenia *Frusca*, ce ađi se numește *Werdnik* și are înălțime de 537 de metri. Petriile și lemnele s'au putut duce numai cu luntrile pe Tisa in sus, căci cu luntrile e mai ușor și mai eftin; și pentru acésta și satul lui Attila a trebuit să fie aproape de Tisa. — Dar și ađi pentru pregiurile lipsite de pétră și lemne, Slavonia ba și Bosnia liferéză materiale de zidit (veđi B. 4.)

7. Informațiuni de la *Todor Petrișor* invetător in Alibunar. In interesul temei am cerut unele desluciri și in epistola din 24 sept. 1896 îmi raspunde. „In délurile de la Alibunar nu se află nici o specie de pétră; nici păduri cu lemne de zidit. Intre Alibunar și Caroleni a fost odată pădure, ađi sînt numai tufe. Pădurile ce există ađi, sînt plantațiuni pentru legarea năsiului fluctuant și s'au început încă sub Maria Teresia. Pétra de zidit o aduc de la *Vérșet*, care de la Alibunar este in indepărtare de 30 km. Lemnele de zidit le aduc in genere de la Panciova, iară Panciovenii aduc lemnul din *Slavonia* și alte părți. Mai demult eră căutat și bine plătit lemnul din *Bosnia*. La Panciova este și pădure mare. De la Panciova până la Alibunar sînt 35 de km. Pentru drumul de țără, materialul de pétră s'a adus și se *aduce din Slavonia, cu ajutorul nărilor până la Panciova*. Pe căile ferate se aduce pétră și de la *Vérșet* și din Slavonia. Așă și lemn din Slavonia, și e mai bine căutat cel din Bosnia. Neguțatori anumiți se ocupă cu transportarea lemnului“. In acest mod, Priscus sub Peonia a înțeles Slavonia și nu Panonia intrégă și in acest mod pricepem, că pentru ce petriile și lemnele la curțile lui Attila și Oneseg și ale reginei, s'au adus din Peonia. — Mi-aduc aminte când pe Mușes cu năi se ducea pétră la Segedin.

DR. AT. M. MARIENESCU.

Bunătaea e condițiunea de căpetenie a fericirii. Un om reu póte avé noroc, dar nu póte fi fericit.

*

Gelosia e germenul urei in iubire; nu omóră uneri, dar rănește in totdauna.

*

Durerea e ca aerul cel tare al munților: întărește pe cei cari nu-i omóră.

*

Adese ori bărbații laudă calitățile altor femei, calități inse, pe cari sînt fórte veseli că nu le posedă nevestele lor.

. . . Să mor!

*Istovit de chinuri grele și cu inima sfărmată,
Din viața mea pribégă me încerc ca să-mi adun
Ale mele sfinte visuri cari le-am fost iubit odată,
Și frumoșele-mi ilusii ca grămadă să le pun!*

*Câte visuri, ce ilusii, am avut! — și dintre toate
Nu s'a implinit nimica . . . și precum așă le strîng,
Cum le ved pe veci perdute și pe veci sburate, mórte,
De pustiul vîetii mele-mi vine jale grea să glîng.*

*Visurile mele tainici și ilusiile-mi sfinte
Cu desamăgiri groxave la olaltă le adun . . .
Incât ele par a-mi spune și a-mi readuce 'n minte:
Vetul negru trist de doliu, ce pe trupuri mórte pun . . .*

*Și durerea mea cumplită adunându-o se 'nchiagă,
Par că se formeză și ea in un dureros sicriu,
Și de-odată-un dor de vîetă me desmîntă și me légă
De sicriul ce me chiamă ca in sinul lui să viu!*

*Și cum strîng a mele lacrimi, ele par că-o grópă sapă,
— Un mormînt ce pórtă pace de dureri alinător —
Giulgiul visurilor gata-i . . . și sicriul să me 'ncapă . . .
Grópa însași stă deschisă . . . toate-astéptă ca să mor!*

EMILIAN.

Datinile poporului român la nuntă.

— Din cercul Beiușului și al Vașcoului. —

(Urmare.)

Nevestés-a.

Óstea I. Portărei de pórtă drăguțo,
Hoina și daina și iară daina!
Ce aveți voi la noi,
Hoina și daina și iară daina!
Intră est cap de séră, portărei,
Hoina și daina și iară daina!
De ne zăboviți,
Hoina și daina și iară daina!
In casă la mesă,
*Hoina și daina și iară daina!

II

Óstea II. Mire de la mesă drago,
Nu te lăudă
Încă cu atăta, mireleo,
Că te-oi 'ntrebă,
Ce sol ni-ai adus, mireleo,
Sol întéie sol?

III

Óstea I. Portărei de pórtă drăguțo,
Mândru ne întrebați,
Noi frumos vom spune,
Ce sol am adus,
Sol întéie sol,
Pe sânt Domn din cer!

* Hoina și daina se dice după tot rëndul până se gată și cînteca *Nevestésca* și la a *Lăcății*.

IV

Óstea II. Mire de la mėsă, dragă,
Nu te lăudă,
Încă cu atăta,
Că te-om întrebă
Ce sol ați avut,
Sol, a doua sol?

V

Óstea I. Portărei de pörtă,
Mândru me 'ntrebați,
Frumos vom respunde,
Ce sol am avut,
Sol, a doua sol,
Pe mirele mare,
Nașu dumisale.

VI

Óstea II. Mire de la mėsă drăguțo,
Nu te lăudă,
Încă cu atăta,
Că te-oi 'ntrebă,
Ce sol ai avut,
Sol a treia sol?

VII

Óstea I. Portărei din pörtă,
Mândru ne 'ntrebați,
Noi frumos ț-om spune,
Ce sol am avut,
Sol a treia sol,
Pe Osem cel mare,
Óstea dumisale.

In cântecul Lăcății, in loc de óstea dumisale, se
dice la strofa VII, ca voi să știți, pe cuscri v'am trimis.

VIII

Óstea II. Mire de la mėsă dragă,
Nu te lăudă,
Încă cu atăta,
Că te-om întrebă,
Ce glasu-i mai mare,
In cap de primăveră?

IX

Óstea I. Portărei din pörtă,
Mândru ne 'ntrebați,
Noi frumos ț-om spune,
Ce glas e mai mare,
In cap de primăveră?
Glasul melului,
A plugarului,
Și a sbieiului.

X

Óstea II. Mire de la mėsă drăguță,
Nu te lăudă,
Încă cu atăta,
Că te-om întrebă,
Ce punte-i mai mare,
Punte peste munte?

XII

Óstea I. Portărei din pörtă drăguțo,
Mândru ne 'ntrebați,
Noi frumos ț-om spune,
Ce punte-i mai mare,
Punte peste munte?
— Puntea cea mai mare,

Punte peste munte,
Negura de veră.

XII

Óstea II. Mire de la mėsă drăguțo,
Nu te lăudă,
Încă cu atăta,
Că te-om întrebă,
Ce-i cloșca cu puii?
Dacă ni-i ghâci,
Noi te-om slobođi.

XIII

Óstea I. Portărei din pörtă drăguțo,
Mândru me 'ntrebați,
Noi frumos ț-om spune,
Ce-i cloșca cu puii?
— E grapa cu colții.

XIV

Óstea II. Mire de la mėsă drăguțo,
Nu te lăudă,
Încă cu atăta,
Că nu te-om lăsă,
Până te-om întrebă,
Cum ați cutezat,
De voi ați intrat,
In grădina nóstă,
Și voi ați furat,
Cea mai mândră >flóre<?

XV

Óstea I. Portărei din pörtă drăguțo,
Mândru ne 'ntrebați,
Noi frumos ț-om spune,
Noi nu am furat,
De noi am luat,
Ceea ce voi ne-ați dat.

XVI

Óstea II. Mire de la mėsă drăguțo,
Nu te lăudă,
Încă cu atăta,
Că nu te-om lăsă,
Până te-om întrebă,
Decând ați intrat,
In casă la mėsă,
Noi v'am incuiat,
Cu zaruri de fer,
Cu lăcăți de oțel.

XVII

Óstea I. Portărei din pörtă drăguțo,
Mândru ne 'ntrebați,
Frumos vom respunde,
Iaca tumna* așa:
— Venturi vor suflă,
Lăcăți vor sbură,
Zaruri vor sări,
De-aici vom eși!

XVIII

Óstea II. Mire de la mėsă drăguțo,
Nu te lăudă
Încă cu-atăta,
Că de când ați intrat,
Mândru a crescut;
Rótă după casă,
O pădure désă?

* Tocmai.

XIX

Óstea I. Portărei din p^ortă drăgu^o,
Noi încă avem,
Topóre de fer, (șier, pe la Cou)
Securi de o^șel,
Pădurea om tăiá,
Și om prăpădi,
De-aici vom eși.

XX

Óstea II Mire de la m^esă drăgu^o
Nu te lăudá,
Numai cu atáta,
Că nu te-om lăsá,
De-aici nu-ți eși,
Până nu-ți aduce
Hinteu ferecat,
Cu spița pestriță.

XXI

Óstea I. Portărei din p^ortă drăgu^o,
Noi vi l-am adus,
Și de nu credeți,
Căutați și vedeți*

XXII

Óstea II. Mire de la m^esă drăgu^o,
Dacă-i r^endu așá,
Fie cum îi vr^e,
E daina și daina și iară daina!
Frunđă de lobodă,
Mireleo, —
Calea ț-i-i slobodă.
E daina și daina și iară daina!

(Va urmá.)

VASILE SALA.

Gubernorul Manco și soldatul.

Din Tales of the Alhambra by W. Irving.

De vremea când gubernorul Manco „cel c'o mână“ dirigiá afacerile statului militar din Alhambra, odată i s'a urit de imputările ómenilor, că cetățuia lui ar fi un cuib de contrabandiști și de hoți și a luat hotărîrea să introducă o reformă. Spre scopul acesta s'a apucat puternic de lucru și a curățit tóte cuiburile vagabunđilor de prin cetate și de prin peșcerile din impregiurime. Tot odată trimetea adeseori soldați, să patroleze impregiurimea și drumurile, cu ordinul strict să aresteze tóte persónele suspecte.

Intr'o dimin^eșă frumósă de vară o patrolă, constătătoare din corporalul cel harnic și b^etrân, carele s'a distins in afacerea cu notarul, c'un hornist și doi infanteriști : se hodiniau la umbră tocmai lângă drumul carele se cobóră din munți, când de odată aud niște tropote de cal și o voce bărbătescă cântând aspru, dar nu urit, un cântec vechiu ț^ocrănesc din Castilia.

Indată și observară un fecior sdravăn, p^orlit de sóre, zdrentos, in uniformă de pedestraș, conduc^end un un cal v^enjos de rasă arabă, întărnițat după moda cea vechiă a Maurilor.

Uimiți la vederea soldatului strein, carele se scoborá cu c^op^ostrul a mână de pe munții pustii, corporalul a s^orit in picioare și l-a întrebat :

* Hinteu e st^egul in streșina casei.

— Cine trece p'aici?

— Un amic.

— Cine ești și de unde vii?

— Un soldat s^erman; vin tocmai de la bătălie, resp^olătit cu capul spart și c'o pungă gólă.

Intr'aceea ei avurá timp să-l privescă mai de aproape. D^ensul avea o umflătură v^en^etă tocmai in frunte, caro c'o barbă sp^erlitá roșcovaná i făcea o fisonomie cam curiosă, câtă vreme cei doi ochi ageri și vioi i dedeau o infășoare aspră și voiósă,

Respunđend la întrebările patrolei, soldatul strein s'a cređut indreptățit să intrebe și el ceva.

— Spuneți-mi — întrebă el — ce oraș îi acesta, ce v^ed la pólele délului?

— Ce oraș! strigă trimbițașul. Curios! Umbli pe délurile aceste și nu șcii că acest oraș mare e Granada!

— Granada! Madre di Dios! Este cu puțință?

— De ce nu, — respunse hornistul; póte nici aceea nu șcii că turnurile acelea is ale Alhambrei.

— Fiul trimbiței — replică streinul — nu-ți bate joc de mine; dacă asta intr'adev^er e Alhambra, eu am ciudate lucruri de împ^ortășit gubernorului.

— Vei avé ocașiune — đise corporalul — pentru că noi te vom conduce inaintea lui.

Intr'aceea hornistul a prins calul de c^op^ostru, ceialți doi infanteriști au apucat și ei de câte o mână a soldatului, iar corporalul s'a pus in frunte și a comandat: — Inainte — marș! și așá au plecat cu toții către Alhambra.

Ivirea unui soldat pedestraș zdrentos și a unui cal frumos arabic, aduși prinși de patrolă, iute au atras atențiunea mulțimei de perde-vară de pe lângă cetate și a tuturor clevetitorilor cari au datina să se adune in tóte diminețile pe lângă fântâni. Rótele fântânilor au incetat a funcționá și servitórele cu p^opuci in picioare au remas uimite cu donițele a mână când a trecut corporalul pe lângă ele cu prada lui. Pe r^end s'au acățat o mulțime de ómeni de c^olcăiele lor, cari îi escortau discutând înt^emplarea. Gesticulări și semne cu capetele se vedeau din tóte părți. „E un desertor“ — đise unul; „ba un contrabandist“ — respunse altul. „Un hoț“ đise al treilea, — in cele din urmă apoi toți au fost de părerea, că e căpitanul unei bande de tálhari și lăudau h^orniciá corporalului și a patru-lei lui.

— Bine, bine — điceau cei b^etrâni, căpitan séu ba, lăsați-l numai pe ghiarele gubernorului b^etrân Manco, care cu tóte că are numai o mână, il va jucá bine.

Gubernorul Manco ședea tocmai in una din odăile cele mai din fund ale Alhambrei, la dejun de chocoladă, in societatea spoveditorului lui, un călugăr franciscan gras dintr'o m^onăstire din apropiere. O copilă seriósă, cu niște ochi negri din Malaga, fata portarului, ingrijá de el; lumea șoptiá, că copila asta, care cu tótă serioșitatea ei erá vicl^enă și fățarnică, a cuccurit inima de fer a gubernorului b^etrân și acum face cu el tot ce voiește. — Dar să lăsăm lucrurile astea, și să nu scrutăm mai de aproape afacerile casnice ale puternicilor de pe lumea asta.

Când a sosit șcirea despre arestarea unui strein suspect, carele s'a furișat in giurul cetății și că de presinte acela se afiá in curtea cealaltă, in mâna corporalului, așteptând plăcerea escelenției sale : fala și demnitatea oficială a umflat peptul gubernorului. D^ond inapoi tasa sa de chocoladă in mânilor copilei serióse,

i-a poruncit să-i dea spada lungă; s'a incins indată, și-a sucit mustețile așezându-se într'un scaun larg și nalt și luându-și o fisionomie amară și cumplită, a dat ordin ca să i se aducă prinsonierul.

Soldatul a fost introdus ținându-l toți câți îl escortară. Cu toate aceste densusul ș-a păstrat un aer rezolut și încreșt în fața bătrânului îngâmfat.

— Bine, păcătosule, — țise guvernorul după ce s'a uitat un moment tăcut la el — cu ce poți legitimă că cine ești?

— Sunt un soldat și vin tocmai de la bătălie, aducând cu mine numai rane.

— Un soldat — hm — un infanterist după uniformă. Am auzit că ai un cal frumos arabic. Presupun că-l aduci din bătălie cu celelalte rane și lovituri a tale.

— Cu permisiunea esceleției vóstre, am a ve comunică niște lucruri foarte importante despre proveniența calului meu și a ve aduce la cunoștință niște fapte, cari privesc siguritatea acestei cetăți și a Granaadei întregi. Dar asta e o comunicare intimă, pe care eu numai între patru ochi o pot face, séu cel mult în preșința unor ómeni in cari ve puteți increde.

Guvernorul a stat pe gânduri un moment, apoi a făcut semn căprarului să iasă cu patrola, dar să se posteze la ușe și să stea gata când îl va chemă.

— Sfinția sa, — țise el, — e duhovnicul meu, in preșința lui poți spune ori ce, iar copila acésta e discretă, i se póte increde ori și ce secret.

Soldatul a tras cu ochiul pe sub sprincenă și aruncând frumoșei copile o privire pe furiș, țise:

— E bine, rămână dar aice și domnișóra.

După ce patrola s'a retras, soldatul și-a început istoria. El a vorbit fluid și ușor și într'un ton autoritativ.

— Cu permisiunea esceleției vóstre — începú el — eu sânt, precum țisei, un soldat și am avut slujbă destul de grea, dar espirând termenul serviciului meu, am fost demis nu de mult de la armata din Valladolid și am plecat pe jos in satul meu de naștere din Andalusia. Aséră pe când inseră, treceam prin câmpia cea mare din vechia Castilia.

— Stăi! — strigă guvernorul — ce ne spui tu noue? Castilia e la vre o doue séu trei sute de miluri de aici.

— Da, da — aprobă soldatul cu sânge rece; — am spus esceleției vóstre, că am d'a ve istorisí o întâmplare foarte curiosă, dar nu mai curiosă decât adeverată. Ve rog, ascultați-me cu paciință.

— Incepe, păcătosule — țise guvernorul succindu-și in sus mustețile.

— Pe când sérele apunea — începú soldatul — mi-am aruncat privirea in giur căutând vre-un cvartir de nópte; dar cât am dat cu ochii, nu zării nici o lăcuință omenescă. Astfel vedeam că am să-mi fac așternutul pe câmpul gol, punend sub căpătéiu drept perină straița mea; dar esceleția vóstră súnțeți un soldat bătrân și șciți că pentru unul carele a luat parte la bătălii, o nópte petrecută așa nu-i mare lucru.

Guvernorul a dat din cap consimțind și ș-a scos năframa din busunar ca să alunge o muscă ce sbărână pe lângă nasul lui.

— Ei bine, ca să fac dintr'o istorie lungă una scurtă, — continuă soldatul — am mai dat nainte câteva miluri, până când am ajuns la un pod peste o grópă afundă, in care curgea o gărlă mică aprópe sbicită de căldura verei. La un capăt de pod érá un turn

mauric, remășița unei ruini de odinióră. Aici, am cugetat, e loc bun de a poposi și așa m'am scoborit la apă ca să trag o dușcă, pentru că ea érá limpede și dulce și eu mai istovit de sete; după aceea desfăcându-mi straița, mi-am scos o cépă și vre o câteva coji cari erau tótă provisiunea mea.

(Va urmá.)

DR. T.

Colindă.

Din Ineu in Bihor.

Ce sfântă Mărie,

Ioai Domnul, ioai Dóme !

Luase, duce-se.

Pân câmp ce-și treeca,

Flori își culegea,

Și 'n mână și 'n sîn.

Vai cele din mână

Mândru 'nverđind,

Vai cele din sîn

Mândru-amirosínd.

Ce sfânta-i Marie,

Luase, duce-se

Pân văi ce-și trece,

Mândru arădue.

Ce sfântă Mărie

Luase, duce-se,

Pân grâu ce-și treeca.

Mândru se cocea.

Ce sfântă Marie

Prin codri treeca,

Mândru inverđia.

Ce sfântă Mărie

Luase, duce-se,

In grajdu cailor,

Caii o prásnuia

Munci o 'ngreoiá,

Maica-și cuvéntá :

— Fire-ați voi cai

Fire-ați blăstemați,

Și de Dumneđeu

Și de fiul meu,

Și n'aveți sațau

Num' odată 'n an,

In điuva de Ispas,

Ș-atunci int'un cias !

Ce sfântă Mărie

Luase, duce-se,

In grajdu boiler,

Bou o aborá,

Munci o ușorá,

Maica-și cuvéntá :

— Fire-ați voi boi

Fire-ați alduiți

Și de Dumneđeu

Și de fiul meu,

Voi ș-aveți sațau

De trei ori pe đi

Pân or prândí ei,

Albii plugărei,

Negri porcărei.

Strênțoșii căprărei.

Ș-ai fi sánétósá

Jupánésá gazdá !

Pe Elba 'n sus.

— Sächsische Schweiz. —

Frumoasă dimineță de vară, când am plecat din Drezda cu vaporul în sus pe Elba, n'am să te uit nici odată. Sorele resărise de mult și auriu cu rațele sale acoperișurile caselor, dând astfel orașului un aspect care strălucia prin negura fumului de fabrici. Pe ambele maluri, viața și mișcarea eră în toiul ei; iar jos frumoasa Elbă undulă par că vesel, purtând pe valurile-i blondine o mulțime de vapore și luntri indeseuite de ómeni, cari alergau pentru pânea de tóte zilele.

Vaporul nostru Königstein sta ca leul lăntuit și noi așteptam cu nerăbdare momentul plecării. Într'aceea mai aruncărăm o cea din urmă privire orașului frumos și mare, care cu obiectele sale de artă ne-a imprimat niște momente de naltă plăcere. Rënd pe rënd ne revocarăm tóte suvenirile și ele apăreau la lumina memoriei noastre într'o infățișare și mai atrăgătoare.

În sfârșit căpitanul dete signalul și vaporul se mișcă. Plecarăm. O simțire plăcută ne domină, căci aveam să facem o parte foarte romantică, să vedem Șvițera săsescă, despre care toți turiștii vorbesc cu cel mai mare entusiasm.

Excursiunea acésta în adevăr este foarte interesantă. Abiá eșim din Drezda, ochii noștri nu pot să stea 'n liniște nici un moment. De-a stânga numai decât încep dealurile de la Drezda-nouă, cu păduri și grădini umbróse, printre cari își scot capetele rënduri de ville și restaurante. De-a dreapta o câmpie mare, din care se înalță din când în când niște stabilimente de fabrici. Apoi, de-a dreapta și de-a stânga, sate, locuințe de veră, una după alta, par c'am fi tot la Drezda. Unde e vr'un loc mai pitoresc, vr'o surpătură de deal, de sigur găsești și vr'un restaurant și câteva case pentru turiști.

Curios, că începând cu Blasewitz, unde o tablă arată că acolo Schiller a scris o poezie, numele tuturor satelor și cătunelor se termină în witz; numai ici-colo este câte o numire germană, care de sigur datéză din timpul mai nou.

Primul sat mai mare, în dreapta, e Laubegast, o colonie de fabrici. O plóie ușoră ne conturbă în desfătarea noastră; dar nu ne pasă, ne tragem sub cort și remănem pe bord. În stânga, la cotitura apei, apare o biserică, numai decât se ivește și satul; e serbătore, ómenii chiar se duc la biserică, unii remân în țintirim și ingenunchie la câte un mormânt. Vaporul se oprește și el, și tabla ne spune că sântem la Hosterwitz. Aici a compus Weber operele sale „Freischütz“ și „Oberon“. Din colo de apă, la dreapta noastră, se ivește o privesite mai orășenescă, un cuib de ville, la umbra unei păduri tinere.

Și pornim de nou. De-a stânga începe o pădure frumoasă, care încetul cu încetul devine un parc mare și ingrigit. Sântem la Pilnitz și 'n fața noastră se 'nalță castelul regal, ale cărui trepte se coboră până jos în apă; iar în dreapta staționéză un mic vaporăș, menit pentru excursiuni mai mici pe apă. Regele Saxoniei petrece vara aici, de unde apoi face excursiuni de v-

nătore prin munții din apropiere. Debarcaderul pntru public se afiá nițel mai sus. Vaporul se oprește și mulți se dau jos ca să viziteze castelul și grădina de lângă el. Parcul împrejmuește castelul și dincolo, întinđendu-se până sus și de-acolo dintre arbori ne scli-pește vârful unei cetățui vechi. Lângă castel e satul, mic; unde mulți drezdeni petrec lunile de vară. Comunicațiunea e comodă; vaporul plécă în fiecare oră, iar pe malul stâng al Elbei trece o cale ferată, care comunică la fiecare 10—15 minute.

De aici panorama se schimbă, dealurile se depărteză, o vale mare și 'n mijloc o insulă atrag luarea noastră aminte. Sântem la Haltenau, sus un castel antic; la stânga o ghirlandă de munți se perde în zarea depărtată. Apoi dealurile se apropie, formând o vale îngustă, în care Elba își rotește valurile neregulat, făfându-și cale în zig-zaguri, încungiuurând munții ce-i fac stavilă.

Le Pirna ni se deschide un tablou foarte interesant. Romanticismul și realitatea dau mână ca să ne surprindă. La dreapta sus un important castel par că ne povestește niște legende din vécul cavalerilor; iar jos orașul modern, cu multele sale fabrici de pe ambele maluri și cu podul de pótră dintre ele, ne readeuce în viața actuală. Cătă vreme noi ne desțetăm în villele din stânga, pe malul din dreapta alergă trenul care trece podul fiuerând, pe când vaporul nostru alunecă pe apă tocmai sub pod.

De-ací 'ncolo partia devine din ce în ce mai interesantă. Dealurile și munții se coboră de-a dreptul în apă și malurile primesc o infățișare foarte romantică. Nencetat cu lorgnetul în mână, alergăm dintr'un loc în altul, ca să vedem mai bine punctele pitorești. Căpitanul vaporului, vędënd că me interesez mult, ș-a părăsit estrada, a vinit jos la mine, și cu o amabilitate indatoritóre mi-a dat tóte informațiunile. Cunoșcea bine toți munții, șcicia legendele lor și cu ce entusiasm le povestiá! Aceștia erau cunoșcuții lui cei mai buni, între ei ș-a petrecut cea mai mare parte a vieții. Aici eră densusul în elementul seu.

Avea ce povestí, căci calea ce făceam eră în adevăr admirabilă. Elba, strimtorată între niște stânci uriașe, ne oferiá la fiecare cotitură câte un tablou nou, care ne frapá. O altă lume eră aceea în care intrărăm. Surpăturile, stâncile și munții uriași, pare că ne vorbiau într'o limbă pe cere noi nu o cucoșeam. Dar căpitanul o șcicia bine și ni-o tclcuia cu niște colori vii și strălucite. Ajunsesem în Șvițera săsescă.

Iată prima stație, Wehlen, un orășel cu 1400 de locuitori, ascuns între munți, din care abiá se vede biserică. Infățișarea drăguță și foarte romantică, cu niște case frumoșele de la intrarea infundătorei, din care în deosebi se impune un restaurant modern, atrage atențiunea tuturor și invită par că pe toți să se scobóre. O mare parte a călătorilor se și dá jos, căci de-aici se fac partiile cele mai minunate în munții Șvițerei saxone. Obosiți de atatea excursiuni, noi nu mai vrem să urcăm dealuri și remănem pe vapor.

Și nu ne-a părut reu de loc. Admirabile pot să fie excursiunile pe vérfurile acestor munți, dar calea jos cu vaporul nu mai puțin e uimitóre. Pornind, numai decât sosim în niște strimtori, formate de stânci uriașe, cari la cotituri închid vederea și ne aflăm par că într'o cetățue, a cărei bastiöne sânt stâncile mohorite de vijeliile vécurilor. Se vede că și opiniunea publică le vede cu astfel de ochi, căci locul acesta se numește Bastei.

Stăm uimiți și privim cu admirațiune stâncile colosale, cari se 'naltă la 197 metri de-asupra Elbei, ca niște colonne ale unui zid gigantic, la a cărui picioare frumosul riu se rostogolește sfărâmându-se în bucăți argintii. Și cum privim, de odată ne vine gândul că ce grandioasă priveliște pôte să fie de-acolo de sus din vârful stâncilor. Dar cine s'ar puté urcă ș-acolo? Dór numai vulturii și căprioarele. Și cum ne uităm, par că observăm sus niște figuri mișcătóre. Nu ne 'nșelă ochii? Sânt ómeni. Da, da! Iată și câteva dame cu parasóle. A! o societate mare! Aceea privește jos spre noi, se desfăteză în panorama colosală ce se desfășóră inaintea ochilor. Temerarii! Vin până la margine și nu se tem că vor alunecá și s'or prăbuși 'n prepastie. Sosim mai aprópe și vedem că n'au de ce să pórté frică. Inaintea lor se ridică un grilagiú bine făcut. Căpitanul ne spune că in sus conduc niște căi bune, tăiate 'n stânci și că acolo ai tot confortul. De mâncat și de beut. Iată sus și restaurantul in frunte cu stégul, care fálfaie colo in vèzduh la o innălțime inspăimântătóre...

Ne pare că nu vedem realul, ci un tablou creat de geniul fantastic al unui pictor mare, care a intrupat pe pânză cea mai sublimă inspirațiune. O visare supranaturală ne cuprinde tótă simțirea și vedem cu cea mai mare durere, că cursul Elbei ne duce de după un munte, care are să ne inchiđă dinaintea vederii frumosul Bastei. Ne 'ntórcem îndérét, fugim pe capul extrem al bordului, să mai vedem încă odată, pôte mai pe urmă in viétă, acésta minune a naturei, pe care mâna omenescă a infrumșețat-o atât de surprinđetor... O privire plină de duiosie. Vedem încă odată Elba plângënd la vale, ca o fecióră ce-și perde idealul... Sus stâncile de doué părți, ca doué brațe ce stau nesimțitóre, reci... Inse momentele despărțirii trec repede și vedenia feerică a dispărut...

Intr'aceste sosirăm la Rathen, un sat pitulat intr'o surpătură de munți, încât restaurantul de la intrare par că e băgat sub o stâncă. In stânga și de-a drépta tot munți, cu locuri de excursiune; iar in orisonul depărtat apare pentru prima-óră majestosul Lilienstein, muntele cel mai innalt in părțile acelea, un credincios supraveghiétor al călétoriei nóstre, de care nu ne mai putem despărți, de óre-ce Elba il impresóră din trei părți.

Ori unde privești, nu veđi decăt munți și munți. Căpitanul ne povestește legendele tuturor. Intr'aceste Elba se 'ncărnește și ne apare Königstein, un oraș cu 4200 de locuitori; la spate in vârful muntelui o fortăreță, la innălțime de 247 metri d'asupra Elbei, care in resbóiele principilor saxoni a avut un rol fórte insemnat și a trecut drept cetate ce nu s'a putut luá. Astăđi, firește, nu mai are insemnătatea aceea; dar pentru asigurarea comunicațiunii pe Elba totdeauna va rămâne o posiție decidétóre.

Sub impresiunea acestor amintiri legendare, vaporul ne duce inainte și nu peste mult sosim la Schandau. Punctul acesta e considerat ca centrul Șvițerei saxone; ne coborim și noi să pausăm o đi doué, după ostenele din cale afară multe ale đilelor și sèptemălor trecute.

Schandau se intinde asemenea intre niște dealuri și prin otelurile sale care dau cu fața spre mal, face impresiunea de un stabiliment balnear mai mare. Cu chiu cu vai străbați prin mulțimea portarilor de la oteluri, cari toți îți ofer locuințe ieftine și frumoșe, apoi te așeđi undeva. Posiția nu mai e atât de selba-

tic-romantică, cum fusese pân' aici. Terenul e mai larg și o cultură neobosită a făcut din locșorul acesta un eremitagiú fórte plăcut. Tot grădini și grădini; intre cari cea mai mare și mai elegantă e la Sendig, unde trag și domnitorii dacă vin la Schandau. In mijlocul orașelului, care are numai 3100 de locuitori, fuge din munți un riu la vale 'n Elba; pe malurile ríului tot ville și chioscuri, cari se termină in parcul orașenesc dinaintea salonului de cură. Pe munții din ambele părți căi de preumblare conduc la diverse locuri de excursiune. Cea mai interesantă partie se face in drépta ríului, la Schillershóhe, de unde ai o priveliște minunată și la pólele muntelui Lilienstein veđi un sat muntenesc. Mai inafară, pe piscul extrem, se 'naltă Bastionul, de desubt o restaurațiune, iai loc pe terasa acesteia și lași ochii să se desfăteze in colosala panoramă dinaintea ta...

De-aici până la Tetschen regiunea e mai blândă. Aici tabloul devine mai pitoresc. La drépta ville, sub cari trece calea ferată; in stânga holde și séméncturi. Privind îndérét peste munți, zărim cele din urmă piscuri ale Șvițerei saxone și le đicem un adio călduros. Părăsim țera asta; finanți austriaci ni se urcă pe vaporul „Graf Moltke“. Sântem in Boemia. Tetschen e oraș cu 7400 de locuitori, cu o posiție admirabilă, din care ni se impune castelul contelui Thun.

Și dăm inainte; peste doué ciasuri de călétorie plină de amintiri neuitate, de odată par că intrăm prin o pórtă gigantică. De ambele părți ale ríului se inaltă câte o stâncă imposantă, ca doué colonne ale unei porți. Trecem prin ele și ua oraș frumcs și interesant se desfășurá inaintea nóstră. E Aussig. Ne coborim.

IOSIF VULCAN.

Ilustrațiunile.

Mac Kinley, noul președinte al statelor unite americane, al cărui portret se află in fruntea foi nóstre, este un bărbat bine cunoscut pe terenul politic. Ca membru al parlamentului, in deosebi s'a ocupat de științele economice-politice. A fost un spriginitor al urcării vamei, dar in urmă ș-a schimbat părerea și a pledat pentru urcarea valorii aurului. Cestiunea asta l-a redicat in scaunul presidențial, căci americanii sânt ómeni practici, ei se intereséză mai mult de ridicarea stării materiale, decăt de divergențele colorilor politice.

Pigmei din India. La Berlin se arată acuma o părechie de pitici din India. Pigmeii sânt frați, e un băiat și o fată. Sânt normal desvoltați la corp ca și la spirit. Fata se numește Fatina, e in vèrstă de 16 ani, de 65 centimetri naltă și cântărește 4 kilograme. Băiatul se numește Smaun, e de 14 ani, are 60 de centimetri innălțime și cu $\frac{1}{2}$ de chilogram mai ușor decăt soro-sa.

Momente fericite. Ei sânt logodiți. Acest act le dá dreptul să-și póttă petrece singuri, să-și descopere in tot chipul nemărginita lor dragoste. Astfel de momente fericite se represintă prin ilustrațiunea, ce ne arată o părechia ședënd intr'un legănător, in grădină, printre arbori, printre flori, intr'un costum de fantase din evul mediu. Uitând lumea, uitând tot și absorbiți numai de sentimentele lor, ei se légănă fericiti și ascultă încantați tainic ce-și șoptesc, de prezentul, de viitorul, de fericirea lor negrăită.

Poesiile lui Alexandri.

In editura librăriei Socec & Comp. au apărut: „Poesiile lui Alexandri“, edițiune complectă cu mai multe poesii nepublicate; 2 volume de 542 și 667 pagine. — Prețul lei 12.

Din Prefața scrisă de dl I. Bianu, estragem următoarele pasagii:

Alexandri și-a publicat poeziile sale in mai multe ediții.

La 1853 a publicat la Paris (De Soye et Bouchet, imprimeurs) „Doine și lacrimiore“, 1842—1852.

Dece ani mai târziu, la 1863, a tipărit la Iași un volum cu acelaș titlu, care inse pe lângă „Doine și lacrimiore“ cuprinde „Suvenire“ (21 bucați) și „Mărgăritarele“ (46 bucați).

La 1857 a făcut prin librăria Socec marea edițiune a operelor sale complete. Poesiile erau împărțite in trei volume: I. „Dnine și Lacrimiore“, II. „Mărgăritarele“, III. „Pasteluri și legende“.

La 1880 a adaos un nou volumaș („Legende uoue“ Ostașii noștri“), in care a adunat câteva logende compuse după 1875 și tôte compunerile relative la rășboiul independenței.

Alexandri își iubiă compunerile sale; pe unele le citia cu plăcere prietinelor in intimitate séu lui ênsuș in singurătatea ticnită de la Mircești. In aceste cetiri mereu schimbă câte o vorbă séu refăcea câte un vers. In odea lui de lucru, intr'un dulăpior inchis cu uși de sticlă, avea o colecțiune de poeți moderni francezi, și intre volumele lor eră și este până astăzi un esemplar complect al scrierilor sale in ediția Socec de la 1875, esemplar dedicat soției sale eu aceste cuvinte: „Paulinei. — Suvenir. — V. Alexandri“. In acest esemplar a insemnat poetul tôte schimbările și indreptările făcute in versurile sale de la 1875 până la sfârșit.

Ediția poeziilor de la 1875 se sfârșise inainte de 1880 și Alexandri avea intenția de a face una nouă, dar a tot amănat punerea in lucrare a acestui gând — până când a fost prea târziu. Sânt deci peste 15 ani de când librăria română nu mai are in rafturile sale poeziile lui Alexandri, și cei cari voesc să-și procure un esemplar sânt in neputință de a-l găsi.

Edițiunea de față va face să inceteze această lipsă atât de adânc simțită in tótă lumea noastră literară. Primind însărcinarea de a supraveghia tipărirea ei, mi-am dat silința ca textul poeziilor să fie corect reproducus in ultima formă pe care le-a dat-o poetul; dómna Paulina Alexandri, văduva lui nemângăiată, a binevoit a-mi pune la dispozițiune spre acest scop esemplarul corectat; astfel tôte schimbările făcute de dênșul au putut să fie introduse in textul aici tipărit. Asemenea schimbări sânt mai ales in „Înșiră-te Mărgărite“, „Ana Dómna“, „Dan căpitan de plaiu“, „Legenda Ciocărliei“ și altele.

Partea nouă in această editiune este cea de la sfârșitul volumului II paginile 473—667. Pe aceste pagine s'au tipărit poesii cari nu se află in edițiunile anteriore, fiind făcute — probabil tôte — in urma ediției de la 1875 și 1880. Cea mai mare parte din aceste compuneri se tipăresc acum pentru intêia oră, sub numirea „Alte“, după manuscriptele originale ale poetului, aflătore in colecțiunea Academiei Române, căreia au fost lăstate prin voința lui. Câteva au fost reproduce din „Convorbiri literare“, unde au fost publicate pe când poetul eră in viață.

C E E N O U ?

Avis important. Apropiându-se sfârșitul anului rugăm pe toți aceia cari primesc fôia noastră, inse încă n'au respuns abonamentul, să binevoiescă a-l refuși, căci la incheierea anului le vom sistă espedierea și 'n anul viitor vom trimite fôia numai acelor cari ș-au innoit abonamentul.

Hymen. Dl dr. Sever Ispravnic, avocat in Arad, s'a logodit cu dșora Adriana Codrean in Șiclău. — Dl dr. Atanasiu Brădean, medic in Bozovici, s'a logodit cu dșora Gabriela Codrean in Șiclău, comitatul Aradului. — Dl Ioan Toflan, comerciant in Bușteni, s'a cununat cu dna Eugenia Dimitriu in Brașov.

Concert și petrecere cu dans in Oradea-mare. Tinerimea română din Oradea-mare, care in anul acesta s'a înmulțit fôrte imbucurător, va da și in carnevalul viitor o serată declamatorică-musicală și teatrală, urmată de dans. Comitetul arangiator a compus o programă variată și interesantă, care se va publică dîilele acestea.

Redicarea osendei mitropolitului Ghenadie. Cestiunea care a agitat atât de mult opiniunea publică română, destituirea mitropolitului-primat Ghenadie al României, se resolvază pacinic printr'o înțelegere intre guvern și partidul conservator. Sinodul convocat are să revizuiască sentința de destituire și nimicindu-o, fostul mitropolit-primat va fi restituit; el inse, spre a face pace in biserică, numai decât își va da demisiunea și se va alege fostul mitropolit Iosif Gheorghian.

Teatrul din Iași s'a deschis in duminica trecută. Festivitățile au inceput la orele una și jumătate din zi, când constructorul Fellner a predat cheile primarului, care a ținut o scurtă alocuțiune. Séra s'a dat prima reprezentație, „Fântâna Blandusiei“ in folosul săracilor.

Românii din Turcia. Sultanul, recunoscând devotamentul Românilor din imperiul seu, le-a acordat dreptul de a fi primiți in școlele publice ale statului turcesc pe spesele sale; totodată le-a acordat și dreptal de-a ocupa funcțiuni publice. A numit mitropolit român in noua mitropolie românescă din Macedonia, înființată cu reședința in Bitolia; noul mitropolit Antim a sfințit capela din Pera.

Papa și limba maghiară. Se șcie că de mai multă vreme in părțile Doroghului se agită cestiunea să se înființeze un episcopat gr. c. cu limba liturgică maghiară. Acuma „Pesti Hirlap“ află, că Papa ar fi trimis tuturor episcopilor gr. c. din Ungaria o brevetă, prin care se oprește strict întrebuițarea limbei maghiare ca limbă liturgică.

Călin্দarul săptămânei.

Duminea a 29-a după Rosalii, Ev de la Luca, c. 13. gl. 8, a inv. 6.				
Țiua sept.		Călin্দarul vechiu	Călin্দ. nou	Sórele.
Duminea	8	Cuv. Patapie	20 Amon	7 56 3 30
Luni	9	† Zem. S. Ana	21 Ap. Toma	7 56 3 30
Marți	10	Mart. Mina	22 Beata	7 57 3 31
Mercuri	11	Păr. Daniil Stêlpu.	23 Dagobert	7 57 3 31
Joi	12	Păr. Sbiridon	24 Adam și Eva	7 57 3 32
Vineri	13	Păr. Axentie	25 (+) Nașc Dna	7 58 3 33
Sâmbătă	14	SS, M. Tira și Arion	29 (+) Mart. Ștef.	7 58 3 33

Proprietar, redactor respunďător și editor: **IOSIF VULCAN.** (STRADA PRINCIPALĂ 375.A.)

Cu TIPARUL LUI IOSIF LĂNG IN ORADEA-MARE.